

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2202

Vragen van het lid **Maij** (PvdA) aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *de opvangomstandigheden voor asielzoekers in Polen* (ingezonden 16 april 2013).

Antwoord van minister **Opstelten** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 8 mei 2013). Zie Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 2201.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het rapport «Migration Is Not a Crime. Report on the Monitoring of Guarded Centres for Foreigners» over de opvangomstandigheden voor asielzoekers in Polen?¹ Wat is uw oordeel daarover?

Antwoord 1

Ja, ik heb kennisgenomen van het rapport. In Polen zijn er open en gesloten opvangcentra voor vreemdelingen. De meeste asielzoekers verblijven tijdens de behandeling van hun procedure in open centra. De bevoegdheid om een vreemdeling onder te brengen in een gesloten centrum is toegekend aan de rechtbank. In reactie op protesten van vreemdelingen tegen de verblijfsomstandigheden in de gesloten centra, heeft de Poolse minister van Binnenlandse Zaken het initiatief genomen om de centra te laten inspecteren door zowel vertegenwoordigers van het ministerie van Binnenlandse Zaken als door vertegenwoordigers van ngo's (o.a. het Helsinki Comité voor mensenrechten). In november 2012 hebben de inspecties plaatsgehad. Het in uw vraag aangehaalde rapport is het verslag opgesteld door de ngo's. In het rapport worden in het bijzonder het regime, de penitentiaire uitstraling en de communicatie over onder meer de toegang tot rechtsmiddelen bekritiseerd. Daarnaast zijn de ngo's van mening dat kinderen en getraumatiseerde vreemdelingen niet in de gesloten centra moeten worden ondergebracht. In reactie op de kritieken en aanbevelingen heeft de Poolse regering een aantal maatregelen aangekondigd. Deze staan vermeld op de website van het Poolse ministerie van Binnenlandse Zaken ([http://www.msw.gov.pl/portal/en/827/information of the Ministry of Interior following inspections in Guarded Centres.html](http://www.msw.gov.pl/portal/en/827/information%20of%20the%20Ministry%20of%20Interior%20following%20inspections%20in%20Guarded%20Centres.html)). Om de uitstraling van een gevangenis weg te nemen worden tralies verwijderd en krijgen vreemdelingen binnen het gebouw volledige bewegingsvrijheid. Voor families met kinderen worden specifieke asielprocedures ingericht om het verblijf in de centra zo kort mogelijk te laten duren.

¹ <http://interwencjaprawna.pl/wp-content/uploads/migration-is-not-a-crime.pdf?>

Daarbij worden kinderen ondergebracht in de twee centra die zijn afgestemd op hun verblijf. De in de gesloten centra werkende grenspolitieambtenaren worden geschoold in interculturele competenties en talen om het communiceren met de asielzoekers, en het opvangen van signalen, te vergemakkelijken

Het is niet aan mij om een appreciatie te geven van het Poolse stelsel. Dat is aan de Poolse autoriteiten. Voor zover deze materie raakt aan de EU-wet- en regelgeving, is het de taak van de Europese Commissie om over correcte toepassing van het EU-recht te waken. De Commissie kijkt of het EU-recht wordt nageleefd en kan zonodig een EU-lidstaat verzoeken maatregelen te nemen als deze in gebreke blijft.

Vraag 2

Heeft u andere signalen dat asielzoekers die in Polen bescherming vragen geconfronteerd worden met een ontoegankelijke aanvraagprocedure en gebrekkige opvangomstandigheden? Zo ja, welke? Zijn er ook signalen van misstanden zoals het standaard detineren en soms zelfs aanranden van asielzoekers?

Antwoord 2

In de afgelopen jaren zijn er enkele ngo-rapporten gepubliceerd over onder andere de detentiecentra en medische zorg. Hoewel deze rapporten kritisch zijn, kan uit deze rapporten niet worden opgemaakt dat asielzoekers in Polen structureel toegang tot de asielprocedure, opvang of medische zorg wordt onthouden. Dit geldt ook voor het in vraag 1 bedoelde rapport. Overigens staat in dit rapport dat er door de ngo's geen bewijs is gevonden van het overtreden van de wet door de grenspolitie noch dat er incidenten zouden zijn voorgevallen waarbij vreemdelingen tijdens hun verblijf in gesloten centra werden geslagen of lastiggevallen.

Vraag 3

In hoeverre speelt bij de beoordeling van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) of een Dublin-claim wordt gelegd en of een asielzoeker moet worden overgedragen aan Polen, een rol dat de omstandigheden en voorzieningen voor asielzoekers daar mogelijk benedengemiddeld zijn? In hoeverre worden verklaringen van de asielzoeker over eerdere negatieve ervaringen in Polen meegewogen?

Antwoord 3

Kort gezegd, mag een overdracht naar een lidstaat niet plaatsvinden indien de vreemdeling in die lidstaat onmenselijk of vernederend wordt behandeld in de zin van artikel 3 EVRM of artikel 4 van het Handvest van de Grondrechten van de EU. Voorafgaande aan de overdracht van een asielzoeker wordt door de IND, en indien beroep is ingesteld door de rechtbank, getoetst of de overdracht niet in strijd is met deze bepalingen. De verklaringen van de betrokken vreemdeling en de rapporten van ngo's worden hierbij betrokken. Voor de duidelijkheid merk ik wel op dat een niet-naleving van een afzonderlijke bepaling uit (bijvoorbeeld) de EU-Opvangrichtlijn niet per definitie betekent dat de asielzoeker in die lidstaat daarmee ook onmenselijk of vernederend wordt behandeld in de zin van artikel 3 EVRM of artikel 4 van het Handvest. Daarbij geldt dat indien de vreemdeling van mening is dat een lidstaat bijvoorbeeld de bepalingen uit de Opvangrichtlijn niet ten volle naleeft, dit in beginsel door hem moet worden opgebracht in de desbetreffende lidstaat.

Vraag 4

Bent u bereid met uw Poolse collega hierover, bijvoorbeeld tijdens de JBZ-raad, in gesprek te gaan? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat zult u met uw collega bespreken? Kunt u de Kamer over de uitkomsten van dat gesprek informeren?

Antwoord 4

Gelet op de omstandigheid dat door de Poolse regering in reactie op de kritieken al enkele maatregelen zijn aangekondigd en het de bevoegdheid van de Europese Commissie is om te beoordelen of een stelsel in strijd is met het EU-recht, zie ik thans onvoldoende aanleiding om mijn Poolse collega

hierover in de JBZ-Raad aan te spreken. Uiteraard ben ik wel bereid om mijn Poolse collega en marge van de Raad te vragen naar relevante ontwikkelingen. Daarnaast merk ik op dat Polen, net als de andere EU-lidstaten, aanvullende maatregelen zal moeten treffen om te voldoen aan de normen van de herschikte Opvangrichtlijn en Asielprocedurerichtlijn, die naar verwachting medio 2013 door de beide EU-wetgevers zullen worden aangenomen. In dat kader worden, onder voorzitterschap van de Europese Commissie, contactgroepen ingericht waar lidstaten met elkaar van gedachten kunnen wisselen over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de nieuwe normen.